

เปรียบเทียบผลการใช้วิธีสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้
ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*

A COMPARATIVE OF PROBLEM BASE LEARNING AND INQUIRY PROCESS
ON LIFE SKILLS AND LEARNING ACHIEVEMENT IN THE SOCIAL
STUDIES, RELIGION AND CULTURE SUBSTANC OF PRATHOMSUKSA 5

นรีดา ปิตนวงศ์**

ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม***

ดร.วิวัฒน์ ขัตติยะบาน****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบผลการใช้วิธีสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้
ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการ
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้
แบบสืบเสาะหาความรู้ 3) เปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดย
ใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 5)
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 6) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
กับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5
โรงเรียนร่วมจิตต์ประชา และโรงเรียนบ้านน้ำวน ตำบลช้างเผือก อำเภอนะนะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 42 คน จำนวน 2
ห้องเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling)
โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2

*ชื่อวิทยานิพนธ์

** นิสิศปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ

*** ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

**** กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า แต่ละด้านมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งกล่าวได้ว่า ทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า แต่ละด้านมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งกล่าวได้ว่า ทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้
3. ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่าผลการทดสอบที่ (t-test) ไม่มีความแตกต่างกัน แสดงว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the Thai reading comprehension of students of primary grade 5 before and after the conduct of learning based on the idea of creation of body of knowledge by incorporating local Songkhla tales, 2) to study the satisfaction of students of primary grade 5 with the conduct of learning as mentioned, and 3) to determine relations between reading comprehension and the students' satisfaction with the conduct of learning referred to. The sample consisted of 23 students of the 5/1 primary class of Ban Takhian Phao School in Sadao District, Songkhla Province, in the first term of the 2009 academic year. The research design was of one-group type with pre-experiment and post-experiment evaluation. The research instruments consisted of 1) six learning plans of Thai reading comprehension versus the conduct of learning based on the idea of creation of body of knowledge by incorporating local Songkhla tales involving the learning unit on local Songkhla tales, 2) 30-item pre- and post-learning tests of Thai reading comprehension, and 3) a 15-item form for measurement of the satisfaction with the said conduct of learning.

The research findings were as follows.

1. The said students who were administered the conduct of learning referred to had higher Thai reading comprehension after so learning than before it at the .01 level of statistical significance.
2. The said students having so learned were satisfied at a high level.
3. The said students having so learned had reading comprehension in relation to satisfaction at the .01 level of statistical significance.

คำสำคัญ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้, ทักษะชีวิต, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ภูมิหลัง

การศึกษาในปัจจุบัน มีความสำคัญอย่างมากในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์นั้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ เมื่อเป็นเช่นนี้ในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปได้อย่างดีนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพในสังคมปัจจุบันก็คือ ต้องเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ ศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิต เป็นบุคคลที่มีทักษะหลากหลาย สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูงทั้งต่อตนเองและสังคม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้มุ่งเน้นให้คนไทยทุกคน มีโอกาสและมีความเสมอภาคในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ เพื่อเป็นคนดีคนเก่งถึงด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย มีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึก สามารถคิดเอง ทำเอง และพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : 14)

ดังนั้น วิชาสังคมศึกษาจึงเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่นำความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม และเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพราะวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาพื้นฐานที่ทำให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ได้ในสังคม ช่วยพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้สามารถคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล รู้จักการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 และแนวทางการศึกษาที่ยังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนด ให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 13)

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและมีความสำคัญต่อตัวผู้เรียนตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นข้อมูลเพื่อเข้าใจกลไกของตัวปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหการเรียนรู้แบบนี้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะและกระบวนการการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ โดยการขึ้นานตนเองซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน ประสบการณ์ ความสนใจใคร่รู้ ดังนั้น การกำหนดปัญหาจึงต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนั้นปัญหาที่ดียังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนของผู้เรียนอีกด้วย (http://mark.oacomtech.com/mysite/pdf_pages/p3.pdf) สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2551 ส่วนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีการแบบหนึ่งที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ด้วยการฝึกให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยผู้สอนใช้ปัญหากระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางความคิด หาเหตุผลจนค้นพบความรู้หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง สรุปเป็นหลักการ กฎเกณฑ์ หรือวิธีการในการแก้ปัญหา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการควบคุมปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือสร้างสรรค์สิ่งแวดลอมในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. 2545 : 136) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เข้ามาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง

ทักษะชีวิต (Life skills) เป็นทักษะที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีและต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยให้ตนเองมีความสุข สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และประสบความสำเร็จ อีกทั้งทักษะชีวิต (Life skill) ยังเป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิดตัดสินใจแก้ปัญหาและปรับตัวเพื่อให้พฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม (กรมสุขภาพจิต. 2543 : 1) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่ควรพัฒนาและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้ 1) ทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์วิจารณ์และความคิดสร้างสรรค์ 2) ทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่น 3) ทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 4) ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 5) ทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ทักษะชีวิตที่ได้รับการพัฒนาจากระดับที่มนุษย์สามารถพึ่งพาตนเองได้ จนกระทั่งสามารถทำให้เป็นที่พึ่งพาต่อสังคมได้จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตควรคำนึงถึงการมุ่งพัฒนาลักษณะนิสัยที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้เรียนที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในตำบลช้างเผือก อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาสที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 โรงเรียน ทั้งหมด 124 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนร่วมจิตต์ ประชา และ โรงเรียนบ้านน้ำวน ตำบลช้างเผือก อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 40 คน จำนวน 2 ห้องเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยสุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 รวม 2 ห้องเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน รวม 18 ชั่วโมง ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เท่ากับ 0.86

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบการสืบเสาะหาความรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน รวม 18 ชั่วโมง ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เท่ากับ 0.93

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน ฉบับละ 30 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งแบบทดสอบฉบับก่อนเรียน มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.83 ส่วนแบบทดสอบฉบับหลังเรียน มีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

4. แบบทดสอบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาที่เสนอเป็นสถานการณ์จำนวน 4 สถานการณ์ ๆ ละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95

5. แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.73

6. แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่น ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ

0.78

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (ฉบับก่อนเรียน) และทำแบบประเมินทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน
2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง 1 จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 5 แผน รวม 18 ชั่วโมง
 - 2.2 กลุ่มทดลอง 2 จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ จำนวน 5 แผน รวม 18 ชั่วโมง
3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (ฉบับหลังเรียน) และทำแบบประเมินทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน
4. ตรวจสอบการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (ฉบับหลังเรียน) และทำแบบประเมินทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า แต่ละด้านมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งกล่าวได้ว่า ทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า แต่ละด้านมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งกล่าวได้ว่า ทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้
3. ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้พบว่า ผลการทดสอบที (t-test) ไม่มีความแตกต่างกัน แสดงว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาวิจัย ดังนี้
ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้สอนควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะชีวิตได้

2. ครูผู้สอนที่จะใช้การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานควรเตรียมความพร้อมในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวล่วงหน้า ควรศึกษาเนื้อหาให้ละเอียด โดยมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และกำหนดเวลาให้ผู้เรียนใช้ศึกษาหาความรู้รวบรวมข้อมูล ตลอดจนเตรียมแหล่งเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น

3. ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแต่ละขั้นตอน ครูควรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทุกขั้นตอน ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ได้ตัดสินใจ ได้สะท้อนความคิดเห็น ได้ให้เหตุผล ได้แก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4. จากการสังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 2 ขึ้นทำความเข้าใจกับปัญหา นักเรียนบางส่วนยังระบุปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาได้ไม่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักบรรลุผลสำเร็จอย่างครบถ้วน ครูควรกระตุ้นโดยการให้คำถามให้นักเรียนคิดวิเคราะห์มากขึ้น

5. ครูผู้สอนควรนำวิธีการเสริมแรงที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ และเกิดความภูมิใจในการเรียนรู้ของตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และทักษะชีวิต ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแบบสืบเสาะหาความรู้ในช่วงชั้นอื่น เช่น ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 รวมทั้งเนื้อหาอื่นเช่น เรื่อง กฎหมายน่ารู้ เป็นต้น

2. ควรมีการนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแบบสืบเสาะหาความรู้ไปวิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นต้น

3. ควรมีการนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแบบสืบเสาะหาความรู้ไปพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะกระบวนการคิด เป็นต้น

4. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแบบสืบเสาะหาความรู้กับการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์สร้างความรู้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- จารุวรรณ เพ็ญสุข. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉวีวรรณ คล้ายนาถ. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของหญิงให้บริการทางเพศที่มารับบริการในโรงพยาบาลบางรัก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2548). การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. สงขลา : ภาควิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศุภฤกษ์ เจริญสุข. (2540วิทยาลัยมหิดล, 2540). ผลการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เทพ สงวนกิตติพันธุ์. (2545). ทักษะชีวิต : ทักษะเพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนพัชร แก้วปฏีมา. (2547). การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิธิมา หงษ์ขำ. (2549). การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเสริฐ ดันสกุล วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และคณะ. (2538). “ยุทธศาสตร์ ทักษะชีวิตเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพเยาวชน,” ใน รายงานการประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางการนำยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตมาใช้ในการป้องกันยาเสพติด วันที่ 15-16 สิงหาคม 2538. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามสารเสพติด.
- ยุทธศาสตร์ นันทราช. (2525). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพ เก็บตัว-แสดงตัว เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.